

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B. B., J. M., M. M.

i Ag. J.

przeciwko Miastu W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2017 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]z dnia 18 września 2017 r. ,

**uchyla zaskarżone orzeczenie pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powódki A. M. i B. B. wniosły o zasądzenie od pozwanego miasta W. na rzecz każdej z nich kwot po 750.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości budynkowej położonej w W. przy ul. P. 3a w okresie od 13 maja 2004 r. do 13 marca 2014 r.

Pozwane m. W. wniosło o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 18 września 2017 r. Sąd Apelacyjny uchylił oddalający powództwo wyrok Sądu Okręgowego z 28 października 2015 r. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W zażaleniu na orzeczenie z 26 października 2017 r. pozwany zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. przez błędne uznanie, iż Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki wydania orzeczenia kasatoryjnego, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku czy prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnego orzeczenia, lecz skierowane jest przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Ocenie Sądu Najwyższego może być zatem poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy

kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnego rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny powołał się na nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy jej istoty. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się po przeanalizowaniu żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Powódki wniosły o zasądzenie na ich rzecz kwoty po 750.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości budynkowej położonej w W. przy ul. P. 3a w okresie od 13 maja 2004 r. do 13 marca 2014 r. Takie żądanie powódek rozpoznał i ocenił Sąd Okręgowy.

Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Apelacyjny w całości zaakceptował ustalenia Sądu Okręgowego. Skorygował ocenę prawną zarzutu przedawnienia przyjętą przez Sąd Okręgowy oraz uznał, że pozwanemu przysługuje legitymacja bierna co do roszczeń powódek mających oparcie w art. 224 § 2 i art. 225 k.c. Wyraził przy tym pogląd, że pożytki cywilne, o których mowa w art. 224 § 2 zdaniu drugim k.c. są częścią wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, o jakim mowa w zdaniu pierwszym tego przepisu, czego miał nie dostrzec Sąd Okręgowy.

Okoliczności przytoczone przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu kasatoryjnego orzeczenia nie świadczą o tym, żeby Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, w znaczeniu podanym wyżej, a co najwyżej, że popełnił błędy w związku z jej oceną prawną. Zadaniem sądu drugiej instancji w postępowaniu cywilnym nie jest samo tylko zbadanie zarzutów podniesionych przez stronę w ramach zgłoszonego środka zaskarżenia, lecz ponowne

merytoryczne rozpoznanie sprawy. Jeśli sąd ten stwierdzi, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji było dotknięte wadami, tak gdy chodzi o rodzaj dowodów przeprowadzonych przez ten sąd, jak i sposób ich oceny, ale także gdy stwierdzi, że prawidłowe zastosowanie prawa materialnego wymaga uzupełnienia ustaleń faktycznych, to ma obowiązek we własnym zakresie ustalenia te uzupełnić, a dowody ocenić ponownie. Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego Sądu pierwszej instancji i zaproponowanie przez Sąd Apelacyjny innej oceny prawnej zgłoszonego żądania może wiązać się z koniecznością uzupełnienia postępowania dowodowego w pewnym zakresie, ale z całą pewnością nie będzie wymagało jego przeprowadzenia w całości.

Z tych względów - na podstawie art. 394¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z 394¹ § 3 i art. 108 § 2 oraz art. 398²¹ k.p.c. - Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi drugiej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

kc

jw